Eduskunta
Suuren valiokunnan työjaosto ja Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: U 52/2025 vp - käsittely 20.11.2025

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta ("CEF-asetus")

Suomen Satamat ry. kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää huomionsa alla.

Yleiskommentit:

- **Suomen Satamat ry yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että yleisesti EU-rahoituksessa seuraavalla monivuotisella rahoituskehyskaudella tulisi huomioida Suomen saavutettavuuteen ja asemaan EU:n ulkorajavaltiona liittyvät erityishaasteet**, ja että sotilaallisen liikkuvuuden rahoitusta olisi kohdennettava Euroopan turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisimpiin kohteisiin, etenkin itäisen etulinjan maille.
- **Suomen Satamat ry suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen Verkkojen Eurooppa -välineestä (CEF)** monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosiksi 2028–2034. Ehdotus on hyvä lähtökohta sen varmistamiselle, että Euroopan kilpailukykyä, resilienssiä ja vähähiilistymistä koskevien tavoitteiden saavuttamista voidaan vauhdittaa.
- Verkkojen Eurooppa -väline on ollut keskeisin julkisen sektorin rahoitusinstrumentti Suomen satamien toteuttaessa näihin tavoitteisiin tähtääviä investointejaan. Suomen satamat on pärjänneet CEF-rahoitushauissa varsin hyvin. Siksi **CEF-välineen jatkaminen uudella MFF-kaudella on Suomen satamien näkökulmasta erittäin myönteinen ja toivottu uutinen**. Satama-alalle on tärkeää, että TEN-T -satamien ja eurooppalaisen merialueen rooli rajat ylittävän liikenteen ja logistiikan mahdollistajina on tunnistettu CEF-asetuksessa ja sen keskeisessä liitedokumentissa.
- Kaikkinensa liikenteen **CEF-välineelle ehdotettu rahoitus vaikuttaa oikeasuhtaiselta ja vahva painotus sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin perustellulta.** Vaikka tällä hetkellä on tarve kiireellisesti varmistaa, että satamat pystyvät vastaamaan niille asetettuihin odotuksiin erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden osalta, on rahoituksen mitoituksessa ja allokoinnissa huomioitava myös satamien normaaliin toimintaan liittyvät, ihmisten ja tavaroiden liikkuvuutta parantavat investointitarpeet, jotka edistävät kilpailukykyä ja toimivia EU:n sisämarkkinoita.
- Satamien rooli huoltovarmuudessa ja siihen liittyvä infrastruktuuri sekä toiminnalliset edellytykset, kuten tehokasta satamatoimintaa tukeva digitalisaatio ja osaaminen, ovat keskeinen osa turvallisuutta. Kriisiaikoina satamien toimintavarmuus ja toimitusketjujen jatkuvuus ovat kriittisiä Suomen kaltaisessa maassa.
- Suomen Satamat ry. yhtyy valtioneuvoston näkemykseen jäänmurron huomioimisen tärkeydestä.

Yksityiskohtaiset kommentit:

- Suomen Satamat korostaa, että **komission olisi viipymättä, ennen uuden rahoituskauden alkua toteutettava TEN-T-verkkoon kuuluvien verkon osien luettelon uudelleenarviointi ja eurooppalaisten satamien geostrategisten ja energiaroolien tunnustaminen. Ennen kaikkea tulee varmistaa, että satamat, joilla on sotilaallisen liikkuvuuden rooli, tunnustetaan TEN-T-satamiksi ja oikeutetuksi Verkkojen Eurooppa -välineen rahoitukseen.** Tämä on erityisen tärkeää Suomessa, jossa ohuiden liikennevirtojen vuoksi kaikki kansallisesti merkittävät satamat ei nouse TEN-T –verkolle, TEN-T –verkon kuitenkin ollessa CEF-asetuksen mukaisen rahoituskelpoisuuden määrittävä verkosto. Suomen Satamat ry. pitää hyvänä valtioneuvoston

kannassa esitettyä, tätä koskevaa huomioita (s. 14), jonka mukaan sotilaallisen liikkuvuuden keskeisten solmukohtien kehittämisen tulee olla EU-rahoituskelpoisia myös TEN-T -verkon ulkopuolella.

- **Tuleva MFF-kausi on tärkeä ajanjakso merenkulun ja satamien puhtaan siirtymän etenemisessä. Jatkossakin CEF-rahoitusta on tarve ohjata myös vähähiilistämistä ja käyttövoimamurrosta edistävien investointien tueksi**. Tulevalla MFF-kaudella satamissa korostuu vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuuden edistäminen, satamien sähköistyminen (maasähköinvestoinnit sekä täyssähköisen meriliikenteen mahdollistaminen) sekä raskaan liikenteen ja työkoneiden sähköistyminen.
- **Yleisesti Suomen Satamat ry toteaa, että yhteisenä pyrkimyksenä tulisi rahoitushakemusmenettelyjen yksinkertaistaminen.** Lisäksi toimijat kaipaavat parempaa ennakoitavuutta siten, että lähivuosien tuleviin hakuihin on parempi näkyvyys ja siten parempi valmistautumismahdollisuus. Samaan aikaan ehdotukseen sisältyvä ajatus joustavuuden lisäämisestä on sinänsä tervetullutta satamien ollessa geopolitiikan muutoksista sekä yhteiskunnan yleisistä kehityskuluista (mm. digitalisaatio, automaatio ja sähköistyminen) johtuvan muutoksen kourissa, jotka vaativat toiminnan jatkuvaa kehittämistä moninaiset turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Suomen Satamat ry
Piia Karjalainen, toimitusjohtaja